

מעודכן ליום 26.8.2025

דברי הסבר

חישוב אגרת חומ"ס על-פי חוק עזר לאיגוד ערים כוללני (אזור חיפה) (אגרת פיקוח על חומרים מסוכנים), התשנ"ו-1996

החל משנת 2026 תחויבו בדיווח אודות החומרים המסוכנים במפעלכם ביחס לשנה שחלפה, וזאת בהתאם להוראות חוק עזר לאיגוד ערים כוללני (אזור חיפה) (אגרת פיקוח על חומרים מסוכנים), התשנ"ו-1996 (להלן: "חוק העזר").

חוק העזר קובע חובת דיווח שנתית לא יאוחר מינואר כל שנה, ביחס לשנה שחלפה, על גבי טופס ייעודי, המצ"ב.

כמו כן, חוק העזר קובע כי לצורך כיסוי עלויות הפיקוח על החומ"ס, יגבה האיגוד אגרה, בהתאם להוראות התוספת לחוק העזר, הקובעות נוסחה לחישוב האגרה.

על פי התוספת לחוק העזר, נקבעו קריטריונים המבוססים על הדיווחים השנתיים ועל הפיקוח שיבוצע ע"י האיגוד*.

אופן חישוב אגרת חומ"ס על-פי חוק עזר

חישוב האגרה יהיה מבוסס על מקדמי סיכון של החומר המסוכן וכמותו, וכן על מקדמי תיקון של גורמים המווסתים את מידת הפגיעה הצפויה.

לשם כך נעשית בדיקה של רמת הסיכון הכולל של המפעל על פי חישוב שנקבע בפרט 3 לתוספת של חוק העזר, וכמפורט להלן:

"רמת סיכון מפעלי יחושב לפי סכום משוקלל של מקדמי סיכון של כל החומרים המסוכנים במפעל ולפי מקדמי תיקון של גורמים מווסתים לגבי כל החומרים הנמצאים באותו המפעל בשנה פלונית".
הנוסחה הקבועה בחוק העזר היא:

$$C_{nj} = \sum_m \frac{Q_m \times P_m}{U_m}$$

* הנוסחה המחייב הינו נוסח חוק העזר, כאשר מסמך זה הינו מסמך המתאר את השיקולים המקצועיים העיקריים ששוקל האיגוד בעת קביעת האגרה לכל מפעל, ואין הוא גורע מסמכותו של האיגוד להתייחס לשיקולים נוספים רלוונטיים, הנובעים מהצורך לקבוע את שיעור הפרמטרים בנוסחה לחישוב האגרה.

כמו כן, אין במסמך זה, המפורסם מטעמי שקיפות והבהרה, כדי לגרוע מסמכויות האיגוד ואו מי מטעמו, על פי כל דין, ובכלל זה, על פי חוק רישוי עסקים ותקנותיו.

www.envihaifa.org.il

חיפה | קריית אחא | קריית ביאליק | קריית ים | נשר | קריית מוצקין | קריית טבעון | זבולון | רכסים | טירת כרמל | דלית אל כרמל | עספיה

mail@envihaifa.org.il

04-8428201
8970 *דיווחים

רח' יעקב מושלי 7, חיפה 31250
Y. Mushly St, 7, Haifa 31250, Israel

בנוסחה כני"ל, כפי שהוגדר בחלק א' בתוספת לחוק העזר –

"Cnj" רמת סיכון מפעלי

"n" – מפעל

"j" – אחת משלוש קבוצות חומרים (חומר נפיץ; חומר דליק; חומר רעיל, כהגדרתם בפרט 1 לתוספת של חוק העזר)

"Qm" – כמות בק"ג של חומר מסוכן מסוג m

"Pm" – מקדם תיקון לפי גורמים המווסתים את מידת הפגיעה הצפויה מחומר מסוכן מסוג m

"Um" – יחידת סיכון בק"ג של חומר מסוכן

Pm מקדם תיקון ייקבע בידי המפקח על פי אמות מידה הכוללות –

(1) הימצאות צוות חירום מפעלי;

(2) מיגון חומרים מסוכנים במפעל;

(3) השפעה הדדית בין החומרים המסוכנים במפעל;

(4) מרחק ההשפעה של החומרים המסוכנים במפעל.

אופן קביעת מקדם תיקון, יחידות סיכון ואופן דיווח כמויות חומרים מסוכנים - יפורט בהמשך.

על-פי חוק העזר **אגרה מפעלית שנתית** לחומרים מקבוצת j תחושב לפי הנוסחה להלן:

$$Bnj = \frac{Cnj \times Aj}{\sum_n Cnj}$$

בחלק זה -

"Bnj" – אגרה המוטלת על מפעל n לחומרים j

"Aj" – סך כל האגרה לחומרים מקבוצה j

החלוקה היחסית בין ערכי Aj מוגדרת בחוק באופן חד משמעי:

$$A1 = 0.3 \times A$$

$$A2 = 0.2 \times A$$

$$A3 = 0.5 \times A$$

כאשר A – סך כל העלות השנתית ל"אחזקת מפעל לביקורת חומרים מסוכנים"

לסיכום להלן שלבי חישוב האגרה:

- א. קביעת סכום "עלות אחזקת מפעל לביקורת" A;
- ב. חישוב סכומי חלוקה יחסית A_j לשלושת הקטגוריות;
- ג. חישוב רמת סיכון מפעלי C_{nj} לכל מפעל n בכל קטגוריה j;
- ד. חישוב סכום אגרה מפעלית B_{nj} לכל מפעל n בכל קטגוריה j;
- ה. חישוב A_n (אגרת מפעל n הכוללת) היא סכום $B_{n1}+B_{n2}+B_{n3}$;

פטור מתשלום אגרה

על-פי סעיף 9 (א) לחוק העזר: "מפעל יהא פטור מתשלום אגרה מפעלית שנתית כמשמעותה בחלק א' לתוספת אם סכום האגרה כאמור שניתן להטיל עליו בשנה פלונית, לפי הוראות חוק עזר זה, אינו עולה על 1 אחוז מסכום עלות אחזקת מפעל לביקורת חומרים מסוכנים באותה שנה כאמור בפרט 4 לחלק א' לתוספת (להלן – רמת הסף)".

שיטת דיווח כמויות חומרים מסוכנים

להלן העקרונות העיקריים, העומדים בבסיס השיקולים לקביעת אמות המידה לצורך חישוב אגרת החומ"ס לשנת 2025 ולשנת 2026:

סיווג חומרים מסוכנים לפי שיטת DOT - במדינת ישראל מקובל לעשות שימוש בשיטת משרד התחבורה האמריקאי (שיטת DOT) לסיווג חומרים מסוכנים בשינוע. השיטה כוללת סיווג חומרים מסוכנים לקבוצות מ-1 עד 9, וחלוקה לתתי הקבוצות בתוך הקבוצות האלה לפי הצורך.

קיום מערך מרחקי הפרדה - הערכת מרחק ההשפעה של מקורות סיכון חומ"ס נייחים על האוכלוסייה מבוסס על מתודולוגיית מרחקי הפרדה של המשרד להגנת הסביבה.

קיום מערך פיקוח חומ"ס מוסדר באיגוד - באיגוד מתקיים פיקוח מוסדר על התנאים שנקבעו בהיתרי הרעלים, ברישיונות וכן מופעל שיקול דעת מקצועי של המפקח בהתאם לפרמטרים להלן.

דיווח כמויות חומ"ס

כמויות חומרים מסוכנים לדיווח שנתי תהיינה **כמויות מקסימליות** שאוחסנו במפעל בפועל בשנת דיווח או לחלופין כמויות מקסימליות שצוינו ברשימת החומרים של היתר הרעלים בתוקף.

גישה זו הינה בהלימה עם הגישה העיקרית היום במדינה להערכת סיכוני חומרים מסוכנים בשיטה הדטרמיניסטית. דיווח כמויות באחסון יהיה עבור קבוצות או תת-קבוצות DOT (ראו להלן יחידות סיכון מייצגות).

הנוסחה לחישוב מקדם תיקון Pn

$$Pn = Kn \times Rn (\text{separation distance})$$

בחלק זה-

Rn - מרחק הפרדה של המפעל במצב תכנוני "קיים" ונמדד במטרים;

Kn - פרמטר "גורמים מווסטים" הנקבע לפי הכללים הבאים:

- התקיים סיור פיקוח איגוד במפעל (לרבות בשיטת פיקוח על תנאים בהיתר רעלים) בשנתיים האחרונות, והושלמו כלל הדרישות בסיור, ייקבע הערך $Kn=0.1$. במפעל אשר שילם אגרה בפועל (עבר את סף ה-"1%") בשנה שלפני שנת דיווח - סיור הפיקוח יבוצע בתדירות של פעם בשנה לפחות.
 - לא הושלמו חלק מהסעיפים בדרישות הסיור, זאת למרות הוצאת תזכורת מצד המפקח, הערך Kn ינוע במרווח 0.2 - 0.8, כאשר יתווסף "תיקון ערך הפרמטר" של 0.1 לכל סעיף בסיכום שלא הושלם.
 - התקיים הסיור אך לא הושלמו כלל הדרישות, זאת למרות הוצאת תזכורת מצד המפקח, ייקבע הערך $Kn=0.9$.
 - לא התקיים סיור פיקוח איגוד בשנתיים האחרונות (בשנה האחרונה - במפעל ששילם אגרה לפני זה), זאת למרות הדרישה לתיאום הסיור מצד האיגוד, ייקבע המקדם כערך $Kn=1$.
- אין באמור כדי לגרוע מזכותו של האיגוד לנקוט בצעדים אכיפתיים נוספים על-פי כל דין, לרבות חוק רישוי עסקים, במקרים המתאימים.

פירוט הגישה אודות קבוצות הסיכון

האיגוד יעביר למפעלים דרישה בכתב לדיווח קבוצות סיכון DOT לצורך חישוב האגרה כמפורט בדברי ההסבר לעיל.

המידע המתבקש במסגרת הדיווח מטרתו לאפשר לאיגוד לקבוע את שיעור האגרה על פי הפרמטרים לעיל ביחס לכל מפעל ומפעל.

במסגרת דרישת הדיווח :

- א. יתבקש דיווח תתי-קבוצות 2.3 (גזים רעילים), 6.1 (חומרים רעילים) וקבוצה 8 (חומרים קורוזיביים) המוגדרות בשיטת DOT בתוך קטגוריית "חומר רעיל".
- ב. יתבקש דיווח קבוצה 3 (נוזלים דליקים) לקטגוריית "חומר דליק". נבקש דיווח על הנוזלים הדליקים שהינם בעלי נקודת הבזק של עד 65°C .
- ג. יתבקש דיווח חומרים מקבוצות ותתי-קבוצות 1 (חומרי נפץ), 2.1 (גזים דליקים), 5.1 (חומרים מחמצנים) ו- 5.2 (פראוקסידים אורגניים), המתאימים לקטגוריית "חומר נפיץ", כפי שהוגדר בחוק העזר. במקרה של קבוצה 5, יתבקש דיווח על החומרים היכולים לגרום לתופעות דפלגרציה או דטונציה.

יחידות סיכון מייצגות

(1) יחידות סיכון מייצגות בקטגוריית "חומרים רעילים"

דיווח יחידות סיכון Um המייצגת את הקבוצות ותתי-קבוצות סיכון בקטגוריית **חומרים רעילים** (יחידות סיכון $LD50$ בק"ג) מתבסס על רשימת "דו"ח יחידות סיכון" בחוברת "סרגל המטאורולוגיה והערכת סיכונים לחומרים רעילים" של פקע"ר.

יחידות הסיכון יהיו **המחמירות** (הקטנות ביותר) מתוך משפחת החומרים הנמצאים במלאי במפעל, דהיינו יש לבחור את יחידת הסיכון לחומר הרעיל ביותר בקבוצה, זאת בתנאי כי כמות החומר הזה מהווה 10% או יותר מסך כמות החומרים המאוחסנים של הקבוצה או תתי-קבוצה הספציפית.

(2) יחידות סיכון מייצגות בקטגוריית "חומרים נפצים"

דיווח יחידות סיכון Um מייצגת עבור **חומרים נפצים** מתבסס על טבלת יחידות סיכון בנספח ג' של החוברת "סרגל הערכת טווחי ההרס – מקורות הפיצוץ" של פקע"ר.

היחידות יהיו **המחמירות** (הקטנות ביותר), בתנאי כי כמות החומר המסוכן ביותר מהווה 10% או יותר מסך כמות החומרים המאוחסנים ושאינם לקבוצה / תתי-קבוצה הספציפית.

(3) יחידות סיכון מייצגות בקטגוריית "חומרים דליקים"

דיווח יחידות סיכון Um עבור **חומרים דליקים** ייקבע כ- $Um=1 \text{ kg}$, זאת בהתאם לשיטה שנעשה בה שימוש בחישובי האגרה בעבר.

